

Fakamatala fakamuimui taha ki he tu'unga e 'Ea, 2024

Tisema
mo

Tisema ki Fepueli 2024

Tukuatu: 15 Novema 2024

Koe toe vakai kihe 'Ea mei he ngaahi mahina kuo hili:

- Koe 'uha lahi 'i he 'aho 19 'o 'Okatopa na'e hoko ai ha tafea 'oe ngaahi feitu'u ma'olalo ange mo ofi ki tahi 'I Tongatapu mo 'Eua pea na'e hoko ai ha ngaahi maumau lahi kihe ngaahi hala pule'anga pea pehe kihe ngaahi 'api nofo'anga áia na'e tafea tupu meihe 'uha lahi. Vakai kihe ngaahi fika 'oe fakatataa 'oku ha 'I lalo.
- Koe 'uha lahi taha na'e lekooti 'i 'Okatopa 'i loto 'ihe houa 'e 24 na'e lekooti 'i Fua'amotu (222.0mm) mo 'Eua (355.0mm), mei talu e kamata 'o 'ena lekooti 'uha. 'Oku toe lekooti foki 'ae 'uha koeni 'ihe 'uha lai taha kuo tanaki 'i 'Okatopa 'ihe 'otu Tonga.
- Koe tafea lahi e ngaahi nofo'anga tautefito kihe ngaahi nofo'anga 'i he ngaahi feitu'u ma'olalo mo ofi ange ki tahi.
- Na'e tahi lahi 'ihe 'aho 18 moe 19 'o 'Okatopa pea na'e kau ia he ngaahi me'a na'e tokoni ke toe lahi ange tafea 'ae ngaahi feitu'u ma'olalo ange mo tu'u matatahi.
- Koe 'avalisi 'oe mafana 'oe 'Ea na'e 23.6°C 'aia na'e mokomoko ange 'aki 'ihe 'avalisi 'aki 'ae 1.0°C.
- Koe mafana taha 'oe 'Ea na'e 29.9°C 'i Fua'amotu he 'aho 13, koe momoko taha na'e 16.0°C 'i 'Eua 'ihe po 23.

Fika 1. Koe maumau 'oe hala 'ihe ngaue 'ae 'uha lahi moe tafea 'i 'Eua lolotonga 'ae 'uha lahi 'i 'Okatopa.

Fika 2. Koe tafea 'oe ngaahi feituú ma'olalo meihe 'uha lahi 'o uesia ai e ngaahi 'api nofo'anga. Fasi moe Afi .

Fika 3. Koe tafea moe uesia 'oe ngaahi 'apiako mei he 'uha lahi 'i 'Okatopa. GMS Fasi moe Afi.

Tu'unga 'oe faha'i ta'u

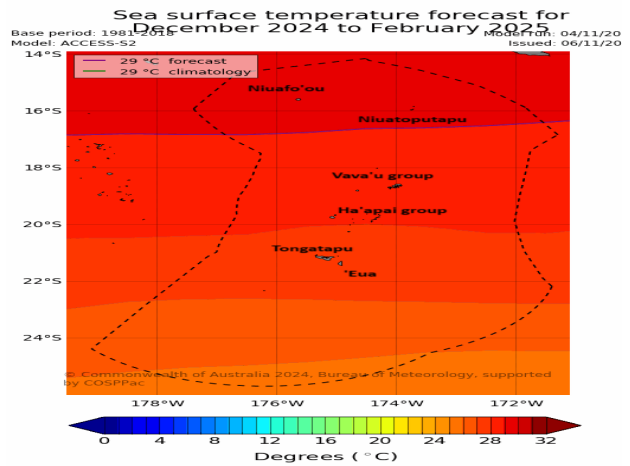
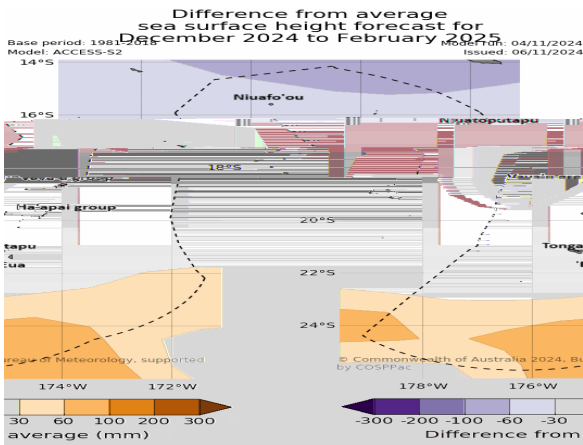
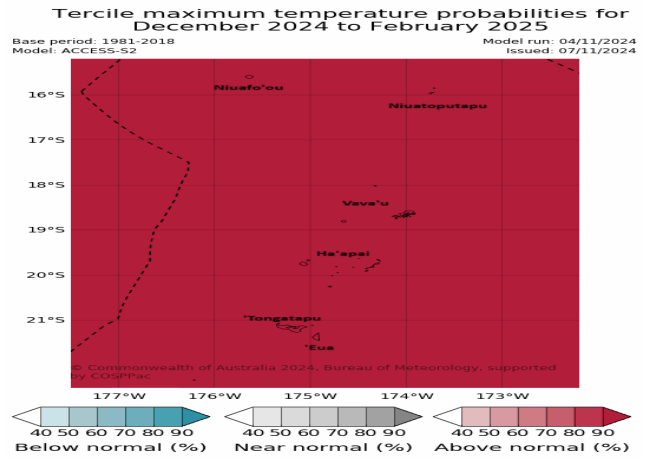
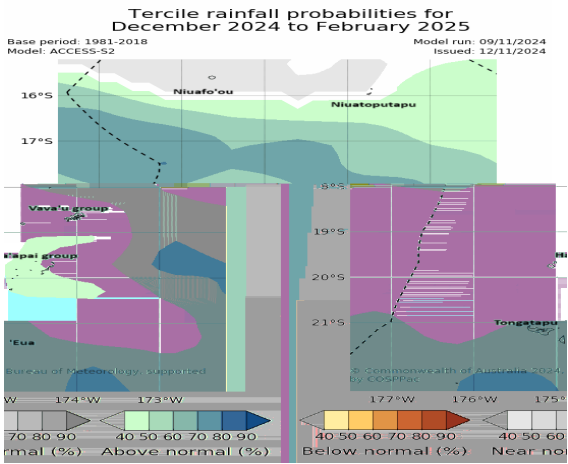
- 'Oku lolotonga 'ihe 'avalisi angamaheni 'ae faha'i ta'u 'ihe lolotonga ni pea hoko atu pe ki 'Okatopa ki Tisema 'o a'u pe kihe kamata 'oe 2025.
- Koe lahi taha 'oe ngaahi me'afua fakamamani lahi 'oku fakafuofua 'e kei tu'uma'u pe 'ae faha'i ta'u 'ihe angamaheni.

Koe ngaahi fua 'uha meihe mahina 'e 6 kuo hili, Me ki 'Okatopa 2024 (mm)						
	Me	Sune	Siulai	'Aokosi	Sepitema	'Okatopa
Niufo'ou	67.5	25.0	84.5	165.0	106.0	N/A
Niuatoputapu	163.0	157.5	119.5	50.0	148.5	128.5
Vava'u	162.2	107.8	85.1	109.1	104.0	60.9
Ha'apai	135.5	110.1	53.8	18.5	87.6	87.3
Fua'amotu	384.8	46.3	62.5	93.8	87.8	383.7
Nuku'alofa	297.5	37.5	66.5	159.0	64.0	387.0
'Eua	270.4	53.0	130.5	205.5	128.5	587.6
Ma'olalo 'ihe 'avalisi		'Avalisi (angamaheni)			Ma'olunga 'ihe 'avalisi	

Fakafuofua kihe 'Uha moe Mafana e 'Ea: Tisema & Tisema ki Fepueli 2025

- 'E tatau ai pe ka a'u ki he makatu'unga ke hoko 'ae faha'i ta'u La Niña 'ihe ngaahi mahina ka hoko, ka kuo 'osi ha pe 'ae ngaahi faka'ilonga natula tatau ia 'oe La Niña 'ihe toenga 'oe 2024 kihe 'uluaki konga 'oe 2025.
- Koe fakafuofua ki he 'uha ki Tisema 2024 a'u ki Fepueli 2025 'oku natula tatau pe moe ngaahi faha'ita'u La Niña kuo hili.
- Koe 'uha 'oku fakafuofua 'e 'ihe 'avalisi anga maheni pe ma'olunga 'ihe 'avalisi mei he faha'i ta'u Tisema ki 'Fepueli 2025.
- Koe fakafuofua 'e mafana ange 'ae 'Ea 'ihe 'avalisi angamaheni.
- Koe mafana 'oe tahi 'e 'ihe 24°C kihe ngaahi potutahi fakatonga 'o Tongatapu pea ma'olunga and kihe Tokelau 'o a'u kihe ongo Niua.
- Koe fakafuofua 'e 'ihe 'avalisi 'ae ma'olunga 'oe tahi kihe ngaahi potutahi 'o Tonga, tukukehe 'ae potutahi kihe fakatonga o Tongatapu 'e ma'olalo ange 'ihe 'avalisi fakafuofua kihe 30-60mm.

Koe fakamatala 'Ea hoko 'e tuku atu ia fakafuofua kihe uike 2 'o 'Tisema pe ofi kiai.

Fakatokanga'i ange.

Koe fakamatala ni 'oku fa'u ia 'i he 'osi pe 'ae mahina kotoa hili hano tanaki mai e fakamatala mei he ngaahi 'ofisi vakai matangi 'i he 'otu Tonga ni. Lolotonga hono fakahoko 'ehe Potungae 'a hono 'anlaiso mo fakapapu' 'ae ngaahi fakamatala kuo tanaki ke fa'u 'aki 'ae fakamatala ni, 'oku 'ikai ke fakapapu atu 'ae Potungae kihe kakato moe tonu 'ae fakamatala ni pea 'oku 'ikai ke totonu keke falala kakato kihe ngaahi fakamatala ni. Koe ngaahi fakamatala ni 'oku 'oatu pe ke tokoni ki ho'o fai tu'utu'uni. He 'ikai ke 'iai ha kaunga 'ae Potungae ki ha'o faitu'utu'uni pe ko ha mole, maumau pe mo'ua 'e hoko tupu mei ha'o ngaue'aki 'oe fakamatala ni. Ki ha'o toe faka'eke'eki fekau'aki moe fakamatala ni pea ke kataki 'o fetu'utaki mai ki he talekita 'oe Potungae Vakai Matangi 'i he metstaff@met.gov.to pe koe puha 1380 pe koe telefoni: (676) 0800638, 7400062 ki ha toe fakaikiiki.